

Història amena i saborosa

VALLS I GRAU, Josep.

Comerç a/de Figueres.
Comerç Figueres Associació.
Ed. El Brau.
Figueres, 2005.

A Figueres el comerç ha estat l'activitat més important de la ciutat al llarg de tota la història; la capital de l'Empordà nasqué com a vila reial, és a dir, burgesa, al marge dels feudals propers de Castelló o de Besalú. O de Peralada. La seva situació, a l'encreuament de la vella via Augusta amb el camí que unia Roses i Besalú —mar i muntanya—, unit al posterior relleu que prengué a Castelló d'Empúries com a població més rellevant de la comarca (s. XVIII), la dotaren de les condicions més favorables per dedicar-se, els seus veïns, al comerç. Uns veïns que de seguida tingueren industrials jueus que —tot un símptoma—, aprofitant les facilitats ofertes per «l'estat», s'instal·laren el carrer Magre, el *mini-call* figuerenc.

Ara Comerç Figueres Associació, encapçalada per Josep Fajol i Miquel Roig, ha empès el carro que ha conduït a ressenyar els quaranta-cinc establiments més antics i en actiu, de més d'un segle d'activitat documentada. El llibre que els aplega porta com a subtítol *Història i vida d'establiments centenaris* i ha estat escrit per Josep Valls i

Grau, que ha disposat de l'assessorament de l'historiador Jaume Santaló. Àlex Gifreu ha dissenyat el volum i Toti Ferrer n'ha fet les fotos actuals. L'obra fa goig: a més de l'essencial text de Valls, el disseny impecable presenta fotos antigues d'establiments, mobles, objectes diversos del món també diversíssim del comerç, i aparadors, paper d'embolicar i cartells, tot de disseny d'abans que se n'inventés el mot.

Valls i Santaló arrenquen amb una necessària «Introducció històrica», un bell repàs dels moments crucials de la població: la Carta Pobla de Jaume I; el gran mestre jueu Cresques Elies; l'impuls que donà a la vila el marit de la veïna Sibilla de Fortià, Pere el Cerimoniós; el gòtic de Sant Pere; la Posada del senyor Rei; el matrimoni de Felip V a Figueres; el Castell i el *take off* urbà; l'altre metge important, Josep de Masdevall, de la nissaga de can Fina —l'encebia Masdevall—, precisament l'establiment més antic, de 1753. Els segles XIX i XX hi són tractats amb més detall perquè són temps que acompanyen la majoria d'establiments: les guerres amb els francesos i les carlines, el federalisme, l'Institut i el Casino, les repúbliques, la Guerra Civil, la frontera...

I seguidament Josep Valls ens ofereix el tall gros, resultat de mesos de treball:

entrevistes amb els propietaris, consignació d'anècdotes i «pàgines viscudes», examen de factures, albarans, publicitat, «actes de fundació», papers vells que a vegades són presentats lligats amb una veta... Tota aquesta aportació dels actuals descendents de cada comerç, Valls ens l'ofereix amb la amenitat literària i el punt de vista proper que li són característics, i les completa amb referències puntuals dels historiadors E. Rodeja, J. M. Bernils o A. Egea, que il·lustren els moments. Vet ací un llibre atractiu i saborós, ple de sorpreses a vegades èpiques i de curiositats costumistes, més testimonials que no pas d'història, d'un tema inèdit, eix de la vida i la història de Figueres.

Joan Ferrerós

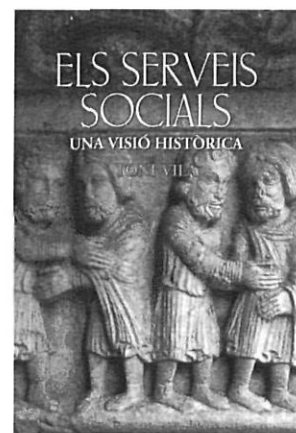
Una obra de capçalera

VILÀ, Antoni.

Els serveis socials a Catalunya.
Una visió històrica.

Diputació de Girona. Col·lecció Francesc Eiximenis, 5.
Girona, 2005.
446 pàgines.

Un llibre de més de 400 pàgines, d'entrada, espanta. I aquest és el primer entrebanc que cal dissoldre: malgrat les aparences, estem davant d'un llibre entretin-

gut, llegidor, interessant i atractiu.

La formació jurídica de l'autor el fa especialment acurat en l'ús dels conceptes, en l'anàlisi de lleis i normes i en la descripció dels àmbits competencials i organitzatius. La seva llarga dedicació docent es posa de manifest en un text especialment aclaridor i ordenat i en les més de 50 taules, quadres i gràfics que l'acompanyen. I la seva intensa i dilatada experiència laboral, en uns moments singularment decisius per al disseny i el desenvolupament dels serveis socials de la democràcia, explicarien la proximitat, els matisos i la comprensió que impregnen les pàgines d'aquest treball.

La realització d'aquesta obra de l'Antoni Vilà ha estat fruit d'un treball de recerca rigorós i fet a consciència (en són una mostra les 343 notes a peu de pàgina i els més de 400 articles, llibres i documents referenciats), i s'articula en tres